

full DOMINICAL

ANEU MAR ENDINS

† JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES
Bisbe de Terrassa

Un nou curs comença. *¡Duc in altum!*

Aquesta carta dominical, que correspon al 6 de setembre, l'escric el 23 de juliol per necessitats de la impremta. No sé quina evolució haurà adoptat aquesta pandèmia. No sé si gaudirem d'una normalitat normal de veritat, si estarem subjectes a restriccions a diferents nivells, o si tornarem a estar confinats. El que és cert és que comença un nou curs pastoral i ho hem de fer amb esperança, amb la seguretat que no podem ofegar l'esperit i que la nostra missió evangelitzadora segueix essent vigent en tot temps i circumstància, constants en el treball pastoral i en la creativitat que, per necessitat, hem hagut d'exercitar.

El passat dia 20 de juliol, la Congregació per al Clergat feia pública una nova instrucció pastoral titulada «La conversió pastoral de la comunitat parroquial al servei de la missió evangelitzadora de l'Església». La finalitat d'aquest document és fomentar la corresponsabilitat dels batejats i promoure una pastoral de pro-

ximitat i de cooperació entre les parròquies. La Congregació presenta i fa seves les iniciatives de molts bisbes que estan reformant estructures eclesials i també és conscient de les dificultats de molts d'altres per la manca de sacerdots o pel difícil encaix de les diferents vocacions i carismes. Aquesta Instrucció s'ha elaborat per ajudar a respondre als desafiaments que planteja aquesta gran realitat, tan diversa i tan estesa.

Amb aquesta Instrucció es vol oferir un instrument per a motivar la reflexió i la renovació pastoral de les parròquies, conscients que degut a la diversitat de les comunitats parroquials a diferents parts del món no pot ni ha d'oferir indicacions massa concretes, sinó més aviat criteris generals. Es tracta de promoure la conversió pastoral de la comunitat parroquial en el marc de la realitat eclesial actual. El Papa Francesc entén que «la parròquia no és una estructura caduca; precisament perquè té una gran plasticitat, pot

prendre formes molt diverses que requereixen la docilitat i la creativitat missionera del Pastor i de la comunitat... si és capaç de reformar-se i adaptar-se contínuament, seguirà essent "la mateixa Església que viu entre les cases dels seus fills i filles"...» (EG, n. 28).

Segurament que trobarem no pas poques opinions que la parròquia és una realitat desfasada i superada. Jo segueixo pensant que és l'expressió més visible i immediata de l'Església, el seu rostre més proper i més a l'abast nostre. La parròquia no és l'edifici, el territori o l'estructura, sinó la comunitat formada per persones. Però avui més que mai cal redescobrir la parròquia com a comunitat cristiana local en la que hi és present i operant el misteri de Crist i de l'Església. Per això durant aquest curs, si Déu vol, anirem aprofundint en les reunions sobre la comunitat parroquial i la seva missió evangelitzadora.

Certament, els nostres pobles i ciutats han experimentat i continuen segueixen experimentant canvis profunds, i les dificultats del moment present són preocupants, però malgrat tot això, les nostres parròquies continuen essent una referència important per al poble cristià, i també per als no creients. A les parròquies s'hi acosten les persones necessitades que cerquen ajuda espiritual o material, amb la seguretat que seran ben rebuts. Hi segueixen venint els fidels batejats amb més o menys perseverança, i que troben sempre les portes obertes. Per això estem convençuts que la parròquia té present i futur i està cridada a ser ferment evangelitzador i a mantenir el seu paper important de cohesió i integració social com una família, com a casa oberta a tot el món, com una font enmig de la plaça de la que raja l'aigua viva de l'Evangeli de Jesús, que ajuda tothom a calmar la set de pau, d'amor i de transcendència, segons la imatge encunyada per sant Joan XXIII.

ENTREVISTA

Estudiar Gaudí

ROSA RIBAS GARRIGA

El dimarts 8 de setembre es crearà el «Centre Internacional d'Estudis Avançats Antoni Gaudí i els seus col·laboradors», que pretén ser un àmbit de trobada d'estudiosos de tot el món sobre la seva obra. Serà gestionat per l'Ateneu Universitari Sant Pacià i per la Junta Constructora del Temple Expiatori de la Sagrada Família, on hi tindrà la seu; mentre que la direcció acadèmica dependrà de la Facultat Antoni Gaudí d'Història, Arqueologia i Arts Cristianes (AUSP). La Dra. Rosa Ribas és la secretària general de la Facultat Antoni Gaudí.

Quina funció i quins objectius tindrà aquest centre?

La finalitat és donar la màxima difusió a l'obra gaudiniana. El centre té per objectiu la contribució a l'estudi i la comprensió de la persona i l'obra d'Antoni Gaudí i de les aportacions dels seus col·laboradors. Es proposa impulsar la recerca de caràcter científic que permeti aprofundir en les seves múltiples aportacions realitzades a l'arquitectura, a la simbologia religiosa i a l'art.

La fe de Gaudí queda plasmada en la seva obra?

De fet, les més de cent obres dissenyades o realitzades per Gaudí tenen com a característica comuna l'extraordinària conjunció entre una tècnica arquitectònica excepcional i una simbòlica que s'arrela, en molt bona part, en el misteri cristià. L'exemple més remarcable és, indubtablement, la Sagrada Família, on eleva la geometria a nivell de la teologia. Per a Gaudí, la utilització del paraboloide hiperbòlic simbolitza la Trinitat.

Comprendre l'obra de Gaudí ens pot fer créixer en la fe?

Gaudí era profundament religiós i va posar la seva imaginació i talent al servei de la fe cristiana. En les seves obres, la tècnica, l'estètica i la religió s'unifiquen magistralment evocant sempre a la natura com la màxima creació divina. Entrar a la Sagrada Família, comprendre el seu simbolisme i deixar-se embolcallar per la simfonia de colors dels seus vitralls no deixa ningú indiferent.

Oscar Bardají i Martí

GLOSSA

ENRIC PUIG JOFRA, SJ
Secretari general de la FECC

Entorn a un recordatori de primera comunió

Fa unes setmanes, un amic de la família em mostrà un recordatori antic de primera comunió, de sis per vuit centímetres, de fa seixanta-sis anys: era de la meua primera comunió. Estètica del moment. A l'anvers, la imatge de Jesús i Joan evangelista, recolzat en el pit del Senyor, el pa i una copa de vidre amb el vi, tot sobre una insinuada taula amb estovalles blanques. Les imatges, repentines, de faccions agradables i colors càlids, dibuixades amb traça. Darrere, al revers, un text senzill, auster però ric en informació: Record de la primera comunió del nen... alumne de l'escola Mossèn Pius Bosch, celebrada a l'església parroquial de Santa Maria del Taulat, el dia 10 de juny de 1954. Any Sant Marià. Barcelona.

Retrobar el recordatori, aturar-me una estona, refer el moment, la celebració, la nau de l'església que em semblava molt gran —ho és, però potser no tant com jo ho mesurava en aquell moment—, el senyor rector i el senyor vicari —persones properes i admirades—, el vestit d'home gran amb corbata i guants que em van comprar, la creu daurada al pit, el devocionari nacrà, la celebració familiar, la visita als familiars i amics propers, tan prò-

pia d'aquells temps. La doble filera de nens que entrava amb solemnitat assajada, les mans juntes davant del pit. I un record important, la catequesi —que anomenàvem catecisme—, cada diumenge a les quatre, a la nau parroquial, en grups d'una quinzena, en quatre bancs formant un quadrat. Un dels catequistes portava pantalons de golf. Jo pensava que, quan fos gran, també en portaria. Van deixar de ser moda i mai en vaig portar. Record, també, per les sessions de cinema o de teatre, a càrrec dels catequistes, quan acabava la sessió catequètica... molts records de fets, persones, entorns, sentiments i vivències.

«Aquest és el pa que ha baixat del cel. No és com el que van menjar els vostres pares. Ells van morir, però els qui mengen aquest pa, viuran per sempre» (Jn 6,58). El primer dia que m'acostava a la taula de Jesús per rebre el pa de l'Eucaristia era un dia esperat, pensat i preparat. Han seguit moltes comunions, amb Ell sempre present disposat a entrar en la meua vida. El meu acolliment més treballat, més conscient de la necessitat que en tenim. Aquells anys eren anys grisos, però aquell dia va ser lluminós!

LEX ORANDI, LEX CREDENDI

La Natividad de Santa María

HNA. M. DE LOS ÁNGELES MAESO ESCUDERO

Franciscana de los Sagrados Corazones

El nacimiento de María, que celebraremos el día 8, nos regala una visión de esperanza, una perspectiva de ser para el Señor, como verdadero y único centro de nuestra vida.

Todos hemos sido soñados por Dios y Él nos ha dado nuestra vida y su Vida. Como a su Madre, nos ha regalado unos dones para nuestro futuro, el de nuestros hermanos y su gloria.

Ante un día que se inicia, ante la programación de un curso, ante la preparación de algo nuevo, ante la resolución de problemas o sufrimientos, ante una vida que florece, miremos a nuestra Señora desde su infancia. Ella es entrega a la voluntad de Dios, confianza, oración, servicio a los hermanos, vida de familia.

Conducidos por el amor del Señor, sus padres, que la hicieron crecer,

acompañaron su camino de fe. «Dichosos los que encuentran en ti su fuerza al preparar su peregrinación!» (salmo 83). Los niños que crecen, nuestros días que comienzan, las labores que se inician lo hacen conducidos por el Señor. Él «da la gracia y la gloria».

Dice el Papa que «la oración siempre vida» y por eso es muy importante «enseñar a los niños a rezar. A hacer bien la señal de la cruz, porque es la primera oración. Las primeras oraciones aprendidas de niño permanecen en el corazón, porque son una semilla de vida, la semilla del diálogo con Dios» (27-05-20).

Pidamos a María que nos ayude a vivir en continua fidelidad a la oración y a caminar por las sendas del Señor en cada nueva etapa de la vida.

Lectures de la missa diària i santoral

7. ■ Dilluns (lit. hores: 3a setm.) [1Co 5,1-8 / Sl 5 / Lc 6,6-11]. Sant Albí, bisbe; santa Regina, vg. i mr.; santa Judit, personatge bíblic.

8. ■ Dimarts [Mi 5,2-5a (o bé: Rm 8,28-30) / Sl 12 / Mt 1,1-16.18-23 (o bé: 1,18-23)]. El Naixement de la Verge Maria, festa de la tradició oriental (s. V) i de nombroses advocacions: Núria, Meritxell... (marededéus trobades) i d'altres. Sant Adrià, soldat mr. a Nicomèdia (303); sant Sergi I papa (siríac, 687-701); santa Adela (s. XI), rel.

9. □ Dimecres [1Co 7,25-31 / Sl 44 / Lc 6,20-26]. Mare de Déu del Claustre (Solsona), romànica; sant Pere Claver (Verdú, 1580 - Cartagena d'Índies, 1654), prev. jesuïta, apòstol dels esclaus a Colòmbia. Santa Felícia, mr.

10. ■ Dijous [1Co 8,1b-7.11-13 / Sl 138 / Lc 6,27-38]. Sant Nicolau de Tolentino, prevere agustinian. Beats Domènec Castellet (1592-1627), d'Esparreguera, Lluís Eixarc (1597-1628), de Barcelona, prevs. dominicans i mrs. a Omura; beat Jacint Orfanell, mr. dominicà a Nagasaki (1622), nat a la Jana (Maestrà). Beat Francesc Gárate, rel. jesuïta, d'Azpeitia.

11. ■ Divendres [1Co 9,16-19.22-27 / Sl 83 / Lc 6,39-42]. Beat Bonaventura Gran (Riudoms, 1620 - Roma, 1684), rel. franciscà. Sant Protus i sant Jacint, germans mrs. (s. IV); santa Teodora Alexandrina, penitent.

12. ■ Dissabte [1Co 10,14-22 / Sl 115 / Lc 6,43-49]. El Nom de Maria. Mare de Déu de Lluc, patrona de Mallorca, i altres advocacions. Sant Guiu, pelegrí; beat Miró, prev. agustinian, a Sant Joan de les Abadesses.

13. ■ † Diumenge vinent, XXIV de durant l'any (lit. hores: 4a setm.) [Sir 27,33-28,9 / Sl 102 / Rm 14,7-9 / Mt 18,21,35]. Sant Joan Crisòstom (†407), bisbe de Constantinoble i doctor de l'Església. Sant Felip, pare de santa Eugènia.

DIUMENGE XXIII DE DURANT L'ANY

COMENTARI

Lectura de la profecia d'Ezequiel
(Ez 33,7-9)

El Senyor em digué: «Fill d'home, t'he fet sentinella perquè vetllis sobre el poble d'Israel. Quan sentis dels meus llavis una paraula, els has d'advertir de part meua. Si jo amenaço el pecador amb la mort, i tu no li dius res i no l'adverteixes que s'aparti del camí del mal, ell morirà per culpa seva, però jo et faré responsable de la seva sang. Ara, si tu l'havies advertit que s'apartés del mal camí i es convertís, però no s'ha convertit, ell morirà per culpa seva, i tu hauràs salvat la teua vida».

Salm responsorial (94)

R. *Tant de bo que avui sentíssiu la veu del Senyor: «No endureix els vostres cors».*

Veniu, celebrem el Senyor amb crits de festa, / aclamem la Roca que ens salva; / presentem-nos davant seu a lloar-lo, / aclamem-lo amb els nostres cants. R.

Veniu, prosternem-nos i adorem-lo, / agenollem-nos davant del Senyor, que ens ha creat; / ell és el nostre Déu / i nosaltres som el poble que ell pastura, / el ramat que ell mateix guia. R.

Tant de bo que avui sentíssiu la seva veu: / «No endureix els cors com a Meribà, / com el dia de Massà, en el desert, / quan van posar-me a prova els vostres pares, / i em temptaren, tot i haver vist les meves obres». R.

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma (Rm 13,8-10)

Germans, no quedeu a deure res a ningú. L'únic deute vostre ha de ser el d'estimar-vos els uns als altres. Qui estima els altres, ha complert la Llei. No cometre adulteri, no matar, no robar, no desitjar allò que és d'un altre, i qualsevol altre manament, es troba en aquestes paraules: Estima els altres com a tu mateix. Qui estima no fa cap mal als altres. Estimar és tota la Llei.

✠ Lectura de l'Evangelí segons sant Mateu (Mt 18,15-20)

En aquell temps, Jesús digué als deixebles: «Si el teu germà pecca, vés a trobar-lo i parleu-ne vosaltres dos sols. Si te'n fa cas, t'hauràs guanyat un germà. Si no te'n fa cas, crida'n un altre o dos més, perquè la causa sigui judicada per la paraula de dos o tres testimonis. Si tampoc no feia cas d'ells, parla'n amb la comunitat reunida. Si ni tan sols de la comunitat no volia fer cas, considera'l com si fos un pagà o un publicà.

Us ho dic amb tota veritat: Tot allò que lligareu a la terra, quedarà lligat al cel, i tot allò que deslligareu a la terra, quedarà deslligat al cel. Us asseguro també que si dos de vosaltres aquí a la terra s'avenen a demanar alguna cosa, el meu Pare del cel els la concedirà, perquè on n'hi ha dos o tres de units en el meu nom, jo soc enmig d'ells».

Lectura de la profecia de Ezequiel
(Ez 33,7-9)

Esto dice el Señor: «A ti, hijo de hombre, te he puesto de centinela en la casa de Israel; cuando escuches una palabra de mi boca, les advertirás de mi parte. Si yo digo al malvado: "Malvado, eres reo de muerte", pero tú no hablas para advertir al malvado que cambie de conducta, él es un malvado y morirá por su culpa, pero a ti te pediré cuenta de su sangre. Pero si tú adviertes al malvado que cambie de conducta, y no lo hace, él morirá por su culpa, pero tú habrás salvado la vida».

Salmo responsorial (94)

R. *Ojalá escuchéis hoy la voz del Señor: «No endurezcáis vuestro corazón».*

Venid, aclamemos al Señor, / demos vítores a la Roca que nos salva; / entremos a su presencia dándole gracias, / aclamándolo con cantos. R.

Entrad, postrémonos por tierra, / bendiciendo al Señor, creador nuestro. / Porque él es nuestro Dios, / y nosotros su pueblo, / el rebaño que él guía. R.

Ojalá escuchéis hoy su voz: / «No endurezcáis el corazón como en Meribá, / como el día de Masá en el desierto; / cuando vuestros padres me pusieron a prueba / y me tentaron, aunque habían visto mis obras». R.

Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Romanos (Rom 13,8-10)

Hermanos: A nadie le debáis nada, más que el amor mutuo; porque el que ama ha cumplido el resto de la ley. De hecho, el «no cometerás adulterio, no matarás, no robarás, no codiciarás», y cualquiera de los otros mandamientos, se resume es esto: «Amarás a tu prójimo como a ti mismo». El amor no hace mal a su prójimo; por eso la plenitud de la ley es el amor.

✠ Lectura del santo Evangelio según san Mateo (Mt 18,15-20)

En aquel tiempo, dijo Jesús a sus discípulos: «Si tu hermano pecca contra ti, repréndelo estando los dos a solas. Si te hace caso, has salvado a tu hermano. Si no te hace caso, llama a otro o a otros dos, para que todo el asunto quede confirmado por boca de dos o tres testigos. Si no les hace caso, díselo a la comunidad, y si no hace caso ni siquiera a la comunidad, considéralo como un pagano o un publicano.

En verdad os digo que todo lo que atéis en la tierra quedará atado en los cielos, y todo lo que desatéis en la tierra quedará desatado en los cielos. Os digo, además, que si dos de vosotros se ponen de acuerdo en la tierra para pedir algo, se lo dará mi Padre que está en los cielos. Porque donde dos o tres están reunidos en mi nombre, allí estoy yo en medio de ellos».

«Si fa cas de tu, t'hauràs guanyat el teu germà»

JORDI LATORRE, SDB

Director de l'ISCR Don Bosco

El capítol 18 de l'Evangelí de Mateu està dedicat a la relació entre els membres de la comunitat cristiana. En ell s'exhorta a acollir els petits, és a dir, els nou-batejats, els qui encara tenen una fe tendra i es poden escandalitzar fàcilment. També se'ns exhorta a posar-nos a disposició dels altres, per poder entrar així al Regne del cel.

En el fragment evangèlic d'avui se'ns parla de la correcció fraterna. A la comunitat cristiana tots som responsables de tots; per això som responsables de la conducta dels altres membres de la comunitat i, per això, estem obligats a reprendre a qui no obra adequadament.

L'experiència ens diu, però, que no sempre el germà està disposat a escoltar, a reconèixer el seu error i a convertir la seva conducta. És per això que el text evangèlic ens proposa un procés en tres temps: la correcció privada, la correcció pública i l'expulsió comunitària. Quan el germà que no obra correctament no ens fa cas, aleshores hem de cridar un o dos més, per tal de parlar amb ell i insistir-hi; d'aquesta manera s'acompleix el que el mateix Jesús diu al final del fragment: «On hi ha dos o tres units en el meu nom, jo hi soc present». En aquest cas, Jesús es fa present per recolzar la comunitat que vol corregir el germà. Si tampoc no fa cas, caldrà expulsar-lo.

Ens pot semblar dura l'expulsió, però per a Jesús no hi ha mitges tintes. Ell viu amb radicalitat i exigeix la mateixa radicalitat a cada un dels seus deixebles, a cadascun de nosaltres. El perdó s'atorga sense mesura a qui es converteix del seu pecat, però no a qui s'hi entesta.

Jesús ha donat als seus la capacitat de lligar i de deslligar, a fi de poder testimoniar amb claredat i transparència el seu Evangelí davant del món, amb les nostres paraules i amb la rectitud de la nostra conducta. És la capacitat que ens concedeix el Senyor, per tal de construir com a comunitat el grup de deixebles.

És per això que Jesús s'identifica amb la comunitat reunida en nom seu, per petita que sigui —de dos o de tres. No ens ha de fer por viure la fe en comunitats petites, basta que hi hagi dos o tres perquè el Senyor s'hi faci present. Jesús, a diferència de nosaltres, no està preocupat per la quantitat sinó per la qualitat dels membres de la seva comunitat. Donem nosaltres la talla de bons cristians?

VIDA DIOCESANA

Activitats del Sr. Bisbe

Aquest diumenge 6 de setembre, a les 11 h. Visita Pastoral i Missa Estacional a la parròquia de Sant Cristòfor de Lliçà de Vall.

Dimarts 8, a les 12 h. Consell Diocesà de Càritas.

Dimecres 9. Comissió Executiva de la Conferència Episcopal Espanyola, a Madrid.

Divendres 11 i dissabte 12. Comitè Executiu del Moviment de Cursets de Cristiandat, a Madrid.

Diumenge 13, a les 12 h. Visita Pastoral i Missa Estacional a la parròquia de Sant Josep de la Llagosta.

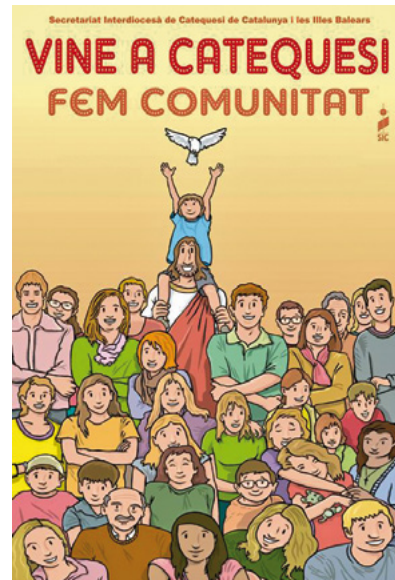
Missa en el Monestir de Sant Cugat amb motiu de la festa titular. En acabar la celebració tingué lloc un record del màrtir en el claustre del monestir, on es va edificar la primitiva església.

Agenda

CALENDARI DIOCESÀ PER A AQUEST TRIMESTRE

Setembre

• **Dissabte 19.** Trobada diocesana de catequistes: «La Catequesi, un despertar de la fe». Lloc: Centre Borja de

9.30 a 13.30 h. Inscripcions: www.bisbatdeterrassa.org

Octubre

- **Dilluns 5.** Recés d'inici de curs per al clergat al Centre Borja.
- **Dissabte 17.** II Trobada de confraries i germandats a la Salut.
- **Divendres 23.** Escola de Pregària per a Joves a la Catedral, a les 20.30 h.

• **Dissabte 24.** IX Jornades Transmet, al Centre Borja de 10 a 14 h. «La transmissió de la fe en un món multicultural i multirreligiós».

• **Diumenge 25.** IX Jornades Transmet, a les 12 h, Missa a la Catedral.

Desembre

• **Dilluns 7.** Vetlla de la Immaculada a la Basílica de la Mercè de Barcelona.

Varis

Noves invocacions a la Mare de Déu.

El Papa Francesc ha introduït a les Lletanies de la Mare de Déu que es resen en el Rosari, tres noves invocacions adients al nostre temps. Aquestes són: Mare de la misericòrdia, Mare de l'esperança i Consol dels emigrants. En castellà: Madre de la misericordia, Madre de la esperanza, Consuelo de los migrantes.

Notícies

Mons. Saiz Meneses presideix la festa de Sant Cugat. El dilluns 27 de juliol, Mons. Saiz Meneses va presidir la

REMA D MAR ADENTRO

† JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES
Obispo de Terrassa

Un nuevo curso comienza. ¡Duc in altum!

Esta carta dominical, que corresponde al 6 de septiembre, la escribo el 23 de julio por necesidades de imprenta. No sé qué evolución habrá adoptado esta pandemia. No sé si gozaremos de una normalidad normal de verdad, si estaremos sujetos a restricciones en distintos niveles, o si estaremos confinados de nuevo. Lo cierto es que empieza un nuevo curso pastoral, y lo hemos de comenzar con esperanza, seguros de que las alas del espíritu son inconfundibles y de que nuestra misión evangelizadora continúa vigente en todo tiempo y circunstancia, constantes en el trabajo pastoral y en la creatividad que, por necesidad, hemos tenido que ejercitar.

El pasado día 20 de julio, la Congregación para el Clero daba a conocer la publicación de una nueva instrucción pastoral titulada «La conversión pastoral de la comunidad parroquial al servicio de la misión evangelizadora de la Iglesia». La finalidad de este documen-

to es fomentar la corresponsabilidad de los bautizados y promover una pastoral de cercanía y cooperación entre las parroquias. La Congregación recoge y apoya las iniciativas de muchos obispos que están reformando estructuras eclesiales, y es consciente también de las dificultades de otros muchos por la falta de sacerdotes, o por el difícil encaje de las diferentes vocaciones y carismas. La presente Instrucción se ha elaborado para contribuir a responder a los desafíos que plantea esta vasta realidad, tan diversa y tan extendida.

Con esta Instrucción se quiere ofrecer un instrumento para motivar la reflexión y la renovación pastoral de las parroquias, conscientes de que debido a la diversidad de las comunidades parroquiales en las diferentes partes del mundo, no puede ni debe ofrecer indicaciones demasiado concretas, sino más bien criterios generales. Se trata de promover la conversión pastoral de la comunidad parroquial

en el marco de la realidad eclesial actual. El Papa Francisco recuerda que «la parroquia no es una estructura caduca; precisamente porque tiene una gran plasticidad, puede tomar formas muy diversas que requieren la docilidad y la creatividad misionera del Pastor y de la comunidad... si es capaz de reformarse y adaptarse continuamente, seguirá siendo "la misma Iglesia que vive entre las casas de sus hijos y de sus hijas"...» (EG, n. 28).

Seguramente encontraremos no pocas opiniones de que la parroquia es una estructura ya desfasada y superada. Yo sigo pensando que es la expresión más visible e inmediata de la Iglesia, su rostro más próximo y palpable. La parroquia no es el edificio, el territorio o la estructura, sino la comunidad formada por personas. Pero hoy más que nunca es preciso que redescubramos la parroquia como comunidad cristiana local, en la cual está presente y operante el misterio de Cristo y de la Iglesia. Por eso a lo lar-

go de este curso, Dios mediante, iremos profundizando en las reuniones sobre la comunidad parroquial y su misión evangelizadora.

Ciertamente, nuestros pueblos y ciudades han experimentado y siguen experimentando cambios profundos, y las dificultades del momento presente son acuciantes, pero a pesar de todo ello, nuestras parroquias continúan siendo una referencia importante para el pueblo cristiano, y también para los no creyentes. A ellas se acercan las personas necesitadas que buscan ayuda espiritual o material, seguros de que serán bien recibidos. A ellas siguen acudiendo los fieles bautizados con más o menos perseverancia, pero encontrando siempre las puertas abiertas. Por eso seguimos convencidos de que la parroquia tiene presente y futuro y está llamada a ser fermento evangelizador y a mantener su importante papel de cohesión e integración social como una familia, como casa abierta a todo el mundo, como una fuente en medio de la plaza de la que mana el agua viva del Evangelio de Jesús, que ayuda a todos a calmar la sed de paz, de amor y de trascendencia, según la imagen acuñada por san Juan XXIII.